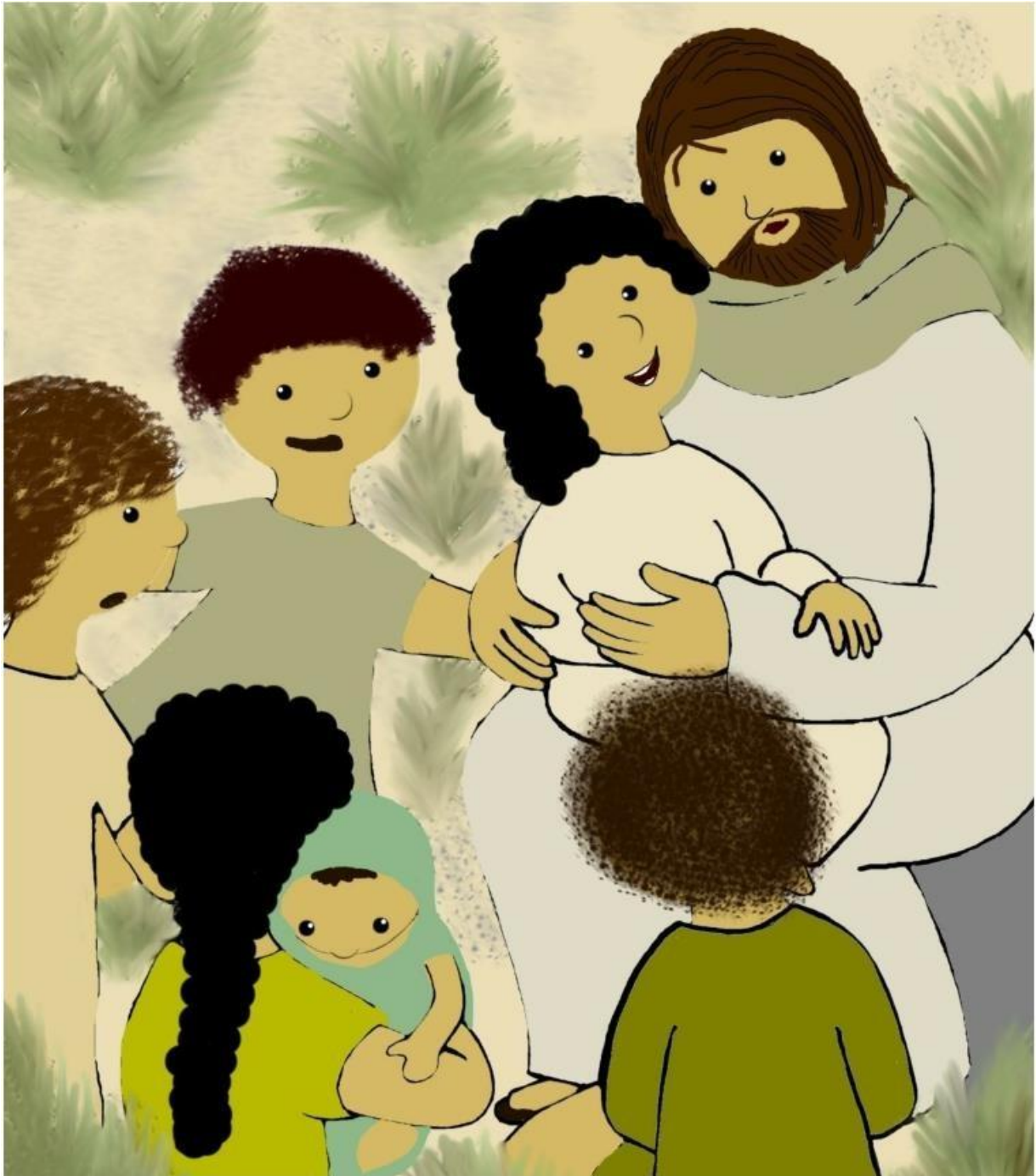

Unua komuneco

EERSTE COMMUNIE VOORBEREIDEN MET OOG VOOR DIVERSITEIT

Auteurs: Heidi Reynaert & Sabien Lagrain

Lay-out en illustraties: Katie Antjon

Eerste communie verbindend werken-inleiding	3
Het kruisteken: dit is een mooi teken	5
Onderwerp: ik heb een lichaam met vele mogelijkheden	6
Het kindboekje	9
Het kruisteken: Dag Jezus! Mag ik even met je praten?	9
Lied bij de drie kruisjes	10
Het doopsel: ik hoor erbij	11
Onderwerp: geboorte en groei... ..	12
Onderwerp: Water... ..	14
Het kindboekje	17
Geboorte en groei: naam en symboliek.....	17
Doopsel: herboren worden uit water.....	18
Luisterliedje: God kent jou vanaf het begin	19
Verzoening: sorry	20
Onderwerp: ik heb een lichaam met vele mogelijkheden	21
Het kindboekje	25
Verzoening: sorry zeggen en horen	25
Luisterliedje: vergeven	26
Liedje bij de schuldbelijdenis.....	26
Het Onze Vader: ik maak het stil	27
Onderwerp: ik heb een lichaam met vele mogelijkheden	28
Onderwerp: ik voel mij vandaag zo	29
Het kindboekje	33
Het Onze Vader: ik maak het stil.....	33
Gebed: Onzevader... ..	34
Luisterlied: Onze Vader, maak alles nieuw	35
Het Bijbelboek: mijn lievelingsboek.....	36
Onderwerp: Jezusverhaal.....	37
Het kindboekje	40

De Bijbel: mijn lievelingsboek	40
Lied: lied passend bij het gekozen verhaal.....	40
Het altaar: kom aan tafel!	41
Onderwerp: Brood.....	42
Onderwerp: Liturgisch jaar	45
Het kindboekje	46
Het altaar: Welkom aan tafel	46
Lied: kom aan tafel	47

Nu het aantal kinderen dat hun eerste communie niet doet ook in de katholieke dialoogscholen gestaag stijgt, is het belangrijk om de verbinding binnen de klas te zoeken en te houden.

Het leerplan godsdienst is immers voor alle kinderen bindend binnen hun curriculum.

Maar hoe kan je een zinvol aanbod doen rond de bouwstenen voor de eerste communie voor alle kinderen, ook degene die hun eerste communie niet doen?

Hoe kunnen we verbindend werken?

Zoekend naar mogelijkheden, ontdekten we dat de 6 bouwstenen van het leerplan ons kunnen helpen om aspecten van de eerste communie aan bod te laten komen, voor alle kinderen, zonder daarom altijd het accent op de eerste communie te leggen.

Het resultaat is een boekje waaruit gedurende het hele schooljaar op regelmatige basis een onderwerp aan bod kan komen tijdens de godsdienstlessen, gelinkt aan de onderwerpen van het leerplan maar ook tijdens activiteiten rond gevoelens, natuur, verhalen,...

Binnen elk van de 6 onderwerpen (telkens steunend op 1 bouwsteen uit het leerplan) **kunnen teksten, verhalen, liederen die in de viering van de eerste communie aan bod komen, hun plaats krijgen**. Liederens uit de handleiding godsdienst die in de klas gebruikt worden, kunnen ook in de viering ingepast worden.

Veelvuldig wordt naar de 6 bouwstenen van het leerplan verwezen en waar kan worden daar belevingsmomenten aan gekoppeld doorheen het schooljaar zodat de bouwstenen "leven".

Er kan een hoekje opgebouwd worden in de klas met de 6 bouwstenen en aangevuld met inbreng van de kinderen.

b.v. bij een ruzie in de klas worden de verzoeningssteentjes uit het hoekje gehaald, bij geboorte komt een kaartje bij het hoekje...

Voor wie zijn EC niet doet, kan **gedifferentieerd** worden in de **verwerking**

Voor wie zijn EC niet doet, kan **gedifferentieerd** worden in aanbod **rugzakje**.

We kunnen dit traject plaatsen binnen de ILC's: interlevensbeschouwelijke competenties voor ontmoeten en samenleven die voor alle leerlingen een verplichting inhouden. De groepen zijn hier niet gemaakt op basis van levensbeschouwing maar op basis van voorbereiding van een sacrament.

Volgende werkstukjes kunnen een plaats krijgen in het rugzakje:

rugzakje e.c. : kruisje

duimkaart (kaart met 20 duimen supporters) + God duimt!

opbouwsteentjes

gebedswijzer (laminieren) + blokkaars + kleine kaart Onzevader

Bijbelkaartjes, Bijbelverhalen

Jezuspopje (te verkrijgen bij Averbode voor de klas, als vingerpopje te maken voor thuis) of een Jezuskaars als inleiding op Bijbelverhalen

broodmandlap of placemat of broodmandje

rugzakje anders-gelovigen(a.g.)

eigen teken/symbool : amulet ontwerpen met eigen symbool

duimkaart (naam met 20 duimen) (ook Allah of... duimt)

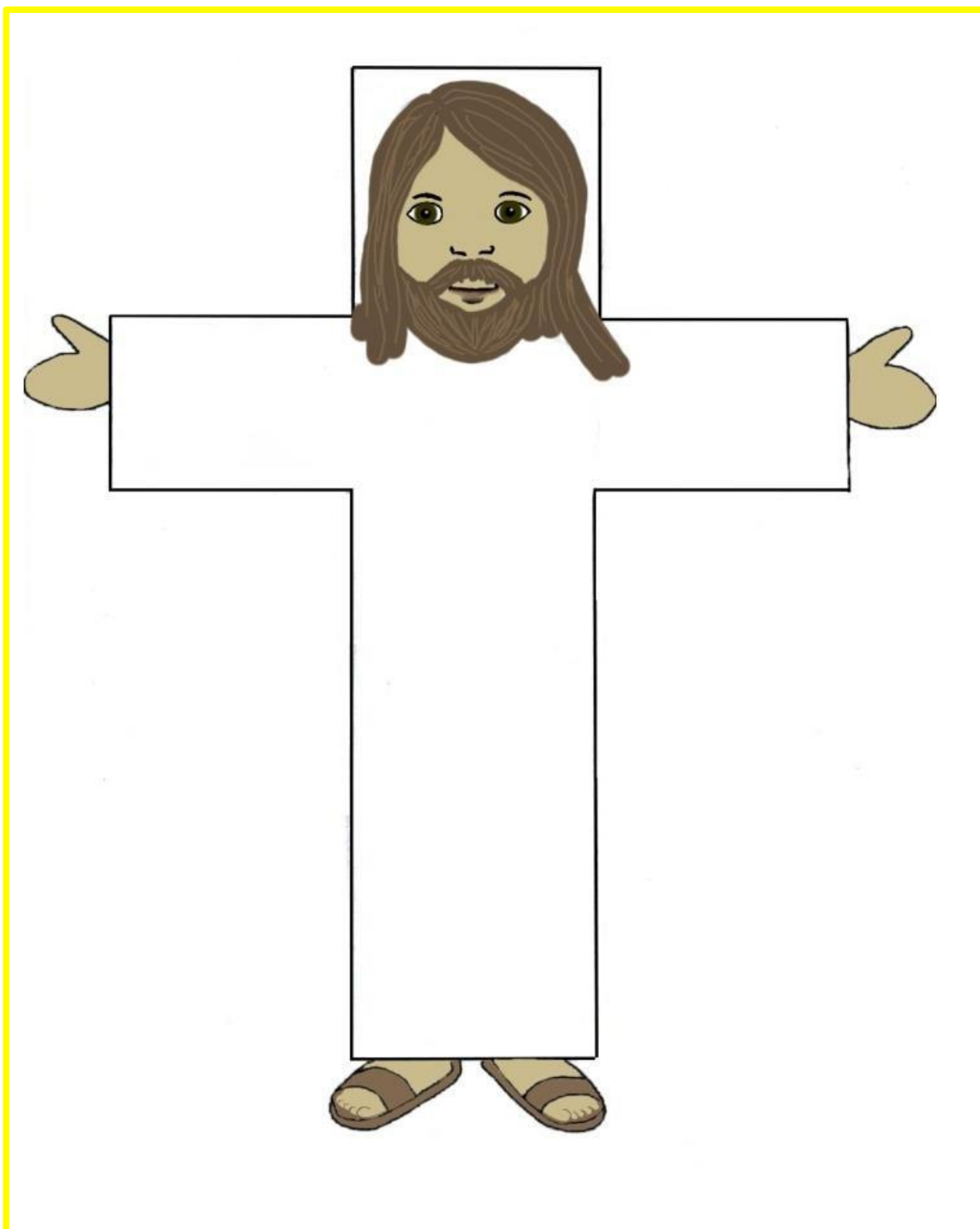
opbouwsteentjes

Stiltewijzer deurbanger (laminieren) + blokkaars

Boekje met enkele Koranverzen of bezinnende verhalen

broodmandlap of placemat of broodmandje

Ze verankeren in de verwerking de 6 bouwstenen die het fundament van de viering en het sacrament vormen

HET TEKEN VAN JEZUS' VRIENDEN:

HET KRUISTEKEN DIT IS EEN MOOI TEKEN

ZILL-DOELEN OVERKOEPELEND

RKvm2 Erop vertrouwen dat er over schijnbaar dode punten heen nieuwe kansen liggen en een nieuw begin maken. Ontdekken wat 'verrijzenis' kan betekenen in het leven van mensen en mogelijk in het eigen leven

Ik heb een lichaam met vele mogelijkheden:

Lichaamstaal bij gebed en meditatie verkennen

RKlg1: Attent worden voor de levensbeschouwelijke dimensie van de werkelijkheid en de uitnodiging tot een gelovige benadering van het leven

Ontdekken dat mensen soms een diepere (spirituele en/of geloofs-) ervaring gewaarworden in hun dagelijkse leven en dit ook zelf ervaren

Ontdekken hoe mensen zoeken naar 'taal' en beelden om een diepere (spirituele en/of geloofs-) ervaring tot uitdrukking te brengen

Bij zichzelf en bij anderen ontdekken dat een diepere laag in de werkelijkheid kan worden ervaren via lichamelijke ervaringen, stiltemomenten, de omgang met sensorisch-tactiel materiaal, het gebruik van de zintuigen, verwondering, het spelen, het ervaren van geborgenheid en verbondenheid, vanuit verontwaardiging, ...

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- lichaamstaal van biddende mensen verkennen.
 - *Aan de hand van foto's en videomateriaal maken de kinderen kennis met verschillende gebedshoudingen en -belevingen*

ZILL AANVULLEND

IKlg1: Dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

MZlb1: het eigen lichaam aanvoelen en rekening houden met zijn lichaamsgrenzen en -verhoudingen

MEge3: mediacontent verwerken

ILC AANVULLEND

1. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.
8. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van andere levensbeschouwingen.

- lichaamstaal in gebed en meditatie
 - zelf verschillende houdingen en bewegingen koppelen aan soorten gebed: smeekbede, uiting van vreugde, uiting van verdriet,....

- ⇒ Handen vouwen
- ⇒ Handen open en laag
- ⇒ Handen open en hoog
- ⇒ Armen open en laag
- ⇒ Yoga
- ⇒ Vreugdedans
- ⇒ ...

ZILL AANVULLEND

SEgb1: gevoelens bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in (lichaams)taal uitdrukken

MUva3: (bewegingsexpressie): de technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in dans verfijnen

ILC AANVULLEND

2. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.
3. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

- Verhaal: vanwaar komt het kruisteken?
 - Goede Vrijdagverhaal vertellen met de nadruk op het teken van het kruis

- *Het kruisteken lijkt op Jezus die ons met open armen ontvangt*

ZILL AANVULLEND
TOmn1: een mondelinge boodschap verwerken

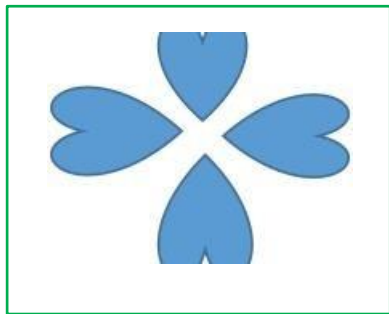
ILC AANVULLEND
2. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.

- In de Naam van...
 - *Waarom gaat het hier om die drie namen:*
 - ⇒ Vader= God
 - ⇒ Zoon= Jezus
 - ⇒ Heilige Geest= kracht van God
 - ⇒ Amen= het zij zo

TOtn2: nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken: betekenissen van woorden en woordgroepen
RKve3: zich gedragen weten door, verbonden voelen met en aangesproken voelen door gemeenschappen dichtbij en veraf. Ontdekken hoe mensen (geloofs)gemeenschappen vormen

ILC AANVULLEND
1. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.

- Bij het bidden in de klas wordt het kruisteken geduid
 - *kruisteken maken: ik zeg dàg tegen Jezus!*
- Kruisje knutselen, kruisje versieren voor het rugzakje

- Andersgelovigen: een amulet maken met hun eigen symbool voor het rugzakje
- Niet-gelovigen: een amulet maken met hun eigen naam, hun duimafdruk (duimen voor elkaar) voor het rugzakje
- Klaskruisje maken in brooddeeg of in stevig karton
 - **TIP:** *kruisjes laten zegenen, priester komt in de klas, of tijdens instapviering*
- Wanneer maken we een kruisje?
 - *Bij een gebed*
 - *Aan het begin van de klasdag*
 - *Aan het einde van de klasdag*
 - *Bij het begin van een eucharistieviering*
 - *Aan het einde van een eucharistieviering*
 - *Bij het slapengaan*
 - *Bij het afscheid*
 - *Bij belangrijke momenten*
 - ⇒ Sporters doen dit vaak: het '+' teken in hun leven, het supporterskruisje
 - *Bij een overlijden*
 - *Op Aswoensdag*
 - *Voor het lezen van het evangelie*

- Wie geeft jou een kruisje?
 - *Ouders*
 - *Meter of peter*
 - *Priester*

- Waar zie je nog andere kruisen?
 - *rode kruis, apotheek, dierenarts, blauwe kruis...*

- Symbolen zijn herkenbaar
 - *welke symbolen herken je? (fakkel, rode kruis, wit- geel kruis, handje Fatima,) – niet dieper op ingaan, enkel verkennen indien gekend!*
 - *verschillende symbolen/pictogrammen*
 - *andersgelovigen: iets (teken) van hun geloof meebrengen- tekenen - uitleggen- aanduiden in het boekje*

- Rituelen zijn belangrijk
 - *verhaal: een mooi ritueel*

- *rituelen bij mij thuis (vb handen wassen voor het eten, kruisteken voor het eten), bij de sportclub, bij de jeugdbeweging, in onze klas*

LIED BIJ DE DRIE KRUISJES

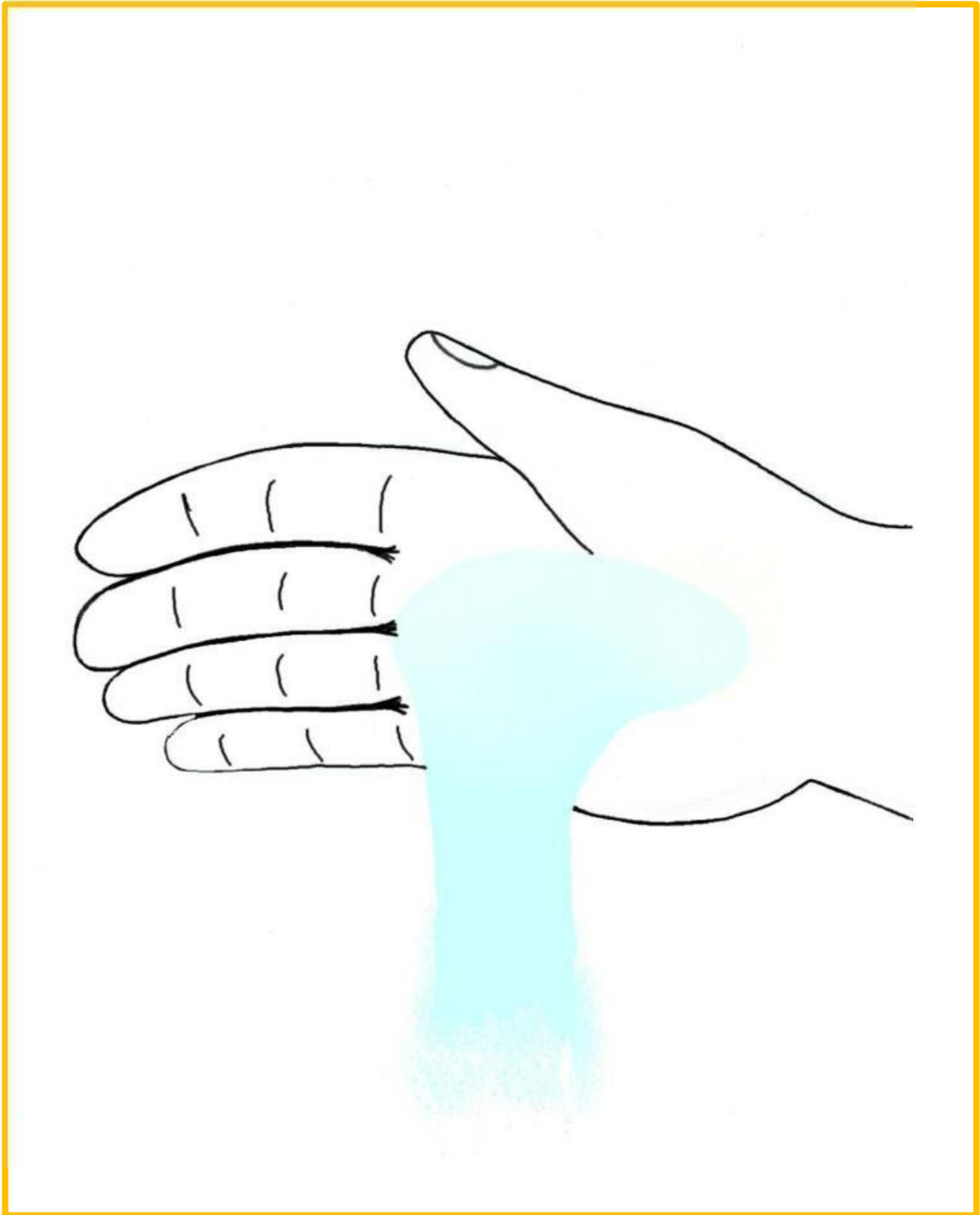
https://www.youtube.com/watch?v=uAi4ZCxe_sE

Jezus ik denk aan Jou

Jezus ik spreek over Jou

Jezus ik hou van Jou

Zo blijf ik je trouw

Welkom bij Jezus' vrienden:

DOOPSEL IK HOOR ERBIJ !

Christenen vieren in het doopsel dat het leven een geschenk is van God.

ZILL OVERKOEPELEND

RKve3: Zich gedragen weten door, verbonden voelen met en aangesproken door gemeenschappen dichtbij en veraf. Ontdekken hoe mensen (geloofs)gemeenschappen vormen

Geboorte en groei:

Verscheidenheid ontdekken in verband met geboorte en groei

Groeien in dankbaarheid voor het uniek geschenk dat hun eigen leven is.

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- Aandacht voor de 'naam'
 - *De leraar zoekt de betekenis van de namen van de kinderen op*
 - *Een ouder komt vertellen over de betekenis van de naam van het eigen kind*
 - *Een andersgelovige ouder komt vertellen over de naamkeuze en betekenis*

ZILL AANVULLEND

SErv4: bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten: zich present stellen

TOsn1: een schriftelijke boodschap (naam) verwerken

TOtn2: nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken. (eigennamen)

ILC AANVULLEND

17. De leerling gaat respectvol en open om met de eigenheid van andere levensbeschouwingen.

- Aandacht voor de symboliek van het doopsel
 - *Aandacht voor hun eigen doopsel*
 - ⇒ Kinderen brengen een geboortekaartje, een uitnodiging voor hun doopfeest, een foto van hun doopfeest mee
 - ⇒ Een ouder komt vertellen over het doopfeest
 - ⇒ Een broertje of zusje werd net gedoopt
 - *Aandacht voor de symbolen bij het doopsel*
 - ⇒ De naam: verleent identiteit, door je naam ben je gekend in de geloofsgemeenschap
 - ⇒ Het kruisje: na de ontvangst en het engagement van ouders en peter en meter is dit het eerste welkomsteken: God zegene en beware je!
 - ⇒ Water: zie verder
 - ⇒ Zalf: het chrisma : zoals zalf zo werkt ook de Geest van Jezus: Hij doordringt ons en verleent ons kracht
 - ⇒ Witte doopkleed: wit=rein, zuiver, onschuldig. Het witte kleed is een uiterlijk teken van innerlijke verandering
 - ⇒ Doopkaars: vanuit de duisternis wordt het kind verwelkomd in het Licht
 - ⇒ Effetagebed: het openen van oren, ogen, mond, handen en voeten om het goede te doen

ZILL AANVULLEND

RKgs1: openkomen voor de symboliek in het leven van mensen.
Symbolen van de christelijke traditie ontdekken en er zich mogelijk mee verbinden

IKlg1: Dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

De eigen openheid voor een diepere dimensie (de Andere) in het dagelijks leven (in de ontmoeting met mensen, in de natuur, in verdriet en pijn ...) verder verkennen en voeden - gericht zijn op het zoeken naar en het vinden en ontvangen van betekenis en zin - ontdekken en leren kennen van bronnen van hoop en betekenisverlening

OWsa1: Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen op verschillende manieren samenleven en groepen vormen

ILC AANVULLEND

1. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.
3. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

ONDERWERP: WATER

doopsel van Jezus/doopsel: uit het water geboren worden

ZILL OVERKOEPELEND

RKgs1: Openkomen voor symboliek in het leven van mensen, symbolen van de christelijke traditie ontdekken en er zich mogelijk mee verbinden.

Water:

De betekenis van het doopsel als 'uit het water herboren worden' ontdekken.

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- Specifieke aandacht voor water als levengevende kracht
 - *De kinderen ontdekken/weten dat water doet groeien, dat zonder water geen leven mogelijk is*
 - ⇒ Zaadjes groeien niet zonder water
 - ⇒ Plantjes groeien niet als je ze geen water geeft, ze gaan zelfs dood
 - ⇒ Zelf hebben we ook water nodig, we bestaan voor 55% uit water
 - ⇒ Melk bestaat voor 87% uit water, fruitsap bestaat voor 88% uit water en frisdranken bestaan zelfs voor 90% uit water
 - ⇒ Zonder water kunnen we geen koffie zetten, thee maken, koken,

ZILL AANVULLEND

OWna3: ervaren, onderzoeken vaststellen, en uitdrukken hoe mensen voor hun levensbehoeften sterk afhankelijk zijn van de natuur

- Specifieke aandacht voor water als verbindend element

- *Kinderen ontdekken/weten dat water een verbindend element is in heel wat gerechten*
 - ⇒ Speeldeeg maken zonder water lukt niet
 - ⇒ Brood bakken zonder water lukt niet
 - ⇒ Soep koken zonder water lukt niet

ZILL AANVULLEND
OWna3: ervaren, onderzoeken vaststellen, en uitdrukken hoe mensen voor hun levensbehoeften sterk afhankelijk zijn van de natuur

- Specifieke aandacht voor water als verfrissend, dorstlessend element
 - *Kinderen ontdekken/weten dat na inspanningen en bij vermoeidheid water hen verkwikt, zowel uiterlijk als innerlijk*
 - ⇒ Drinken na een sportles
 - ⇒ Douchen na een voetbalmatch
 - ⇒ Verfrissend doekje op het hoofd bij warm weer

ZILL AANVULLEND
IVgv1: zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor: lichaamshygiëne, gezondheid en milieu
OWna3: ervaren, onderzoeken vaststellen, en uitdrukken hoe mensen voor hun levensbehoeften sterk afhankelijk zijn van de natuur

- Specifieke aandacht voor de symboliek van het water tijdens het doopritueel
 - *Doopsel= uit water opnieuw geboren worden, dus geen reiniging, wel een nieuw leven*
 - ⇒ Bezoek aan de doophoek in de kerk
 - ⇒ Verhaal van de doop van Jezus
 - Stukje uit de film: Jezus van Nazareth (Zeffirelli YouTube)
 - ⇒ Vergelijken met de onderdompeling die vandaag de dag nog bestaat in sommige culturen
 - Is er een ouder die daarover kan vertellen? Foto's heeft?
 - ⇒ Water heeft 2 betekenissen:

- Het geeft leven en vruchtbaarheid: we zeggen 'ja' tegen een leven in deze geloofsgemeenschap
- Het vernietigt en doodt: we zeggen 'neen' tegen het kwade

ZILL AANVULLEND
TOmn1: een mondelinge boodschap verwerken
MEge3 (b-e): mediacontent verwerken

ILC AANVULLEND
1. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.
2. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van een levensbeschouwing zoals een bevoorrechte getuige of een relevante vertegenwoordiger van een levensbeschouwing ze voorstelt.
9. De leerling ontdekt en verwoordt gelijkenissen en verschillen tussen levensbeschouwingen.
14. De leerling luistert empathisch naar leeftijdsgenoten met een andere levensbeschouwing.

GEBOORTE EN GROEI: NAAM EN SYMBOLIEK

- Alles heeft een naam
 - *De gemeente, mijn straat*
 - *Onze school*
 - *Onze kerk*
 - *Ikzelf*
 - ⇒ Schrijf je naam versierd
 - ⇒ Verander je naam in een Afrikaanse, Arabische of Europese naam
 - ⇒ Je naam leggen met nicnajes
 - ⇒ Versieren van papieren kader met foto als baby, met in mooie letters naam erop

- Wie koos jouw naam?
 - *Je ouders, grootouders?*
 - *Heeft jouw naam een bijzondere betekenis?*
- Symbolen en rituelen bij een doopsel
 - *Verbind de woorden met de juiste tekening*

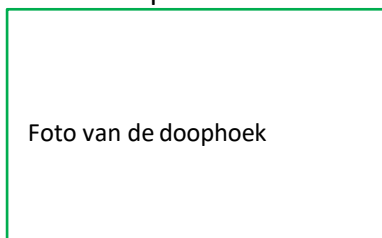

- *een moslimmama of andersgelovige vertelt over geboorte/rituelen (bv in oor fluisteren na geboorte, haar afknippen, besnijdenis...)*
- *een niet-gelovige vertelt over rituelen bij geboorte (bv boom planten)*
- *hebben jullie thuis rituelen? in de sportgroep? in de jeugdbeweging?*
- *rituelen: ken je nog andere rituelen (bv uit de sportwereld)*

- Ik ben lid van een groep, club, gemeenschap
 - lidkaart/fankaart: ben jij lid of fan van een groep?
 - fan-kaart van de mensen die duimen voor ons: vind je 10 zo'n supporters?
 - ⇒ Laat hen hun naam schrijven en duim zetten op jouw duimkaart voor het rugzakje. (ook voor andersgelovigen 'ook Allah of ... duimt'. Ook voor niet-gelovigen 'deze mensen duimen voor mij')
 - Je hebt een naam bij God: je naam staat geschreven in de palm van Zijn hand.
 - ⇒ grote hand: alle namen erin schrijven

DOOPSEL: HERBORNEN WORDEN UIT WATER

- de doophoek in onze kerk

- Verhaal: Jezus wordt gedoopt
 - Filmfragment uit de film 'Jezus van Nazareth' (Zeffirelli)
 - ⇒ Wat heeft het meeste indruk gemaakt?

LUISTERLIEDJE: GOD KENT JOU VANAF HET BEGIN

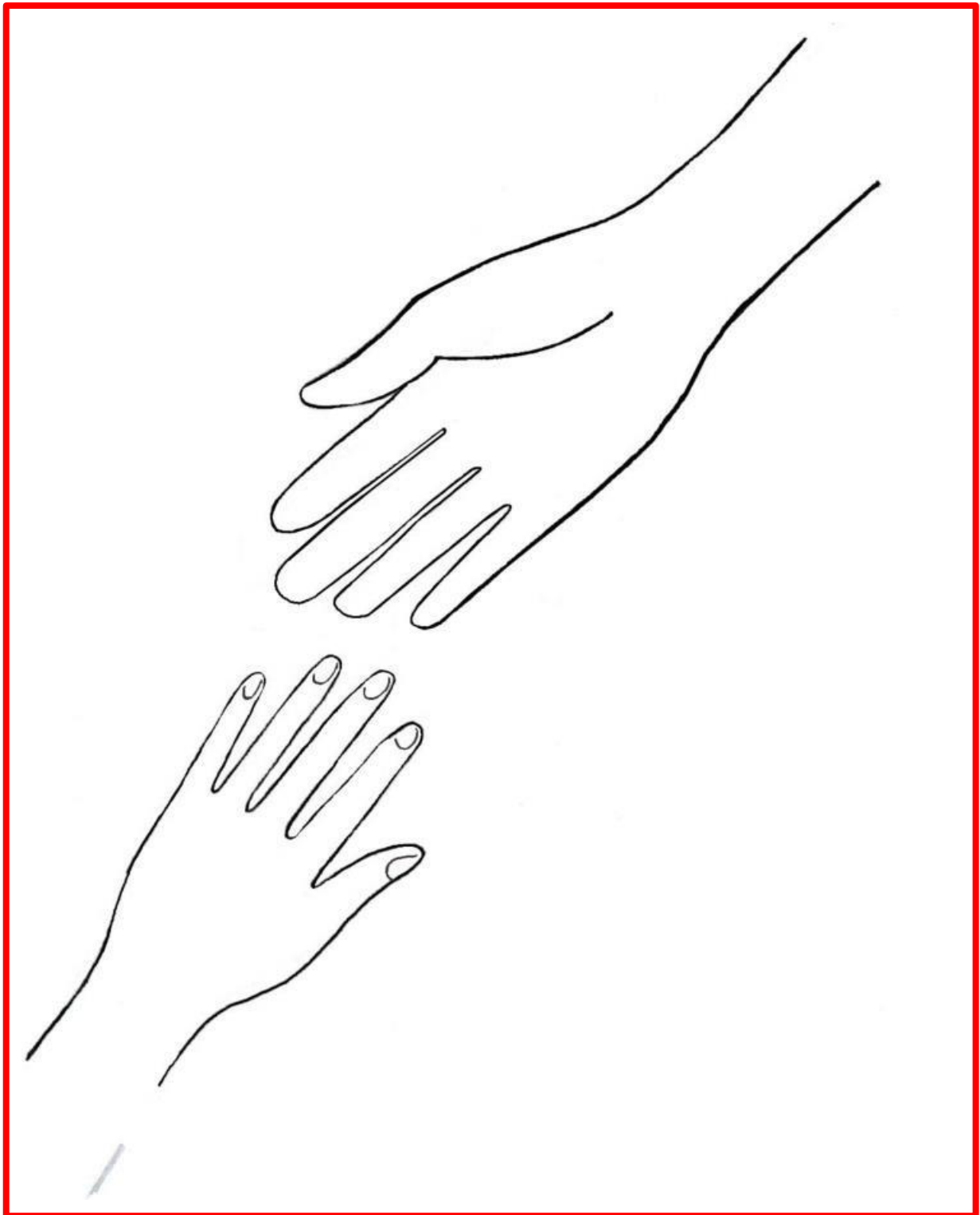
Tekst en Muziek: Lee Ann Vermeulen <https://www.youtube.com/watch?v=RbISyDvlz00>

refrein:

God kent jou van-af het be-gin,
 he-le-maal van bui-ten en van bin-nen-in.
 Hij kent al je vreug-de en al je ver-driet,
 want Hij ziet de din-gen die een an-der niet ziet.

En weet je wat zo mooi is;
bij Je-zus voel je je vrij
om he-le-maal je-zelf te zijn.
Want Hij houdt van jou. Ja, Hij houdt van jou.
Ja, Hij houdt van jou en mij.

Een gebaar van Jezus' vrienden:

VERZOENING SORRY

ZILL OVERKOEPELEND

RKgk1: Zich aangesproken weten om goed te doen. Gewetensvol in het leven staan en zich hierbij mogelijk laten inspireren door mensen die God ontdekken in de kwetsbare ander

Ik wil het goede doen:

Bereid zijn om goed te maken wat fout was, indien dit mogelijk is

RKvm2: Erop vertrouwen dat er over schijnbaar dode punten heen nieuwe kansen liggen en een nieuw begin maken. Ontdekken wat 'verrijzenis' kan betekenen in het leven van mensen en mogelijk in het eigen leven

Ik heb een lichaam met vele mogelijkheden:

Al doende ontdekken hoe ze zelf via lichaamstaal anderen kunnen steunen, troosten, bemoedigen of kwetsen

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- Bijbelverhaal Zachëus: door de ontmoeting met Jezus maakt hij het weer goed met de mensen.
 - *Zachëus verstoppt zich in de boom omdat hij weet dat hij veel fouten maakt*
 - ⇒ Wij verstoppen ons (of een deel van ons binnenste) als we een fout gemaakt hebben, bang om wat anderen van ons vinden
 - *Zachëus durft niet deelnemen omdat hij weet dat anderen hem niet willen zien, hun oordeel klaar hebben*
 - ⇒ In de boom is hij de veilige toeschouwer
 - ⇒ Soms ben ik ook een toeschouwer (bij pesten, op de speelplaats, ..)
 - *Jezus doorbreekt patronen, kijkt echt naar mensen*
 - ⇒ Jezus noemt Zachëus bij naam, en niet bij zijn rol 'tollenaar, dief, ..'
 - ⇒ Jezus kent ons, weet dat wij af en toe een rol spelen, maar dat we zo niet echt 'zijn'
 - *Zachëus waagt de sprong*
 - ⇒ Hij geeft zijn fouten toe, hij zet het onrecht recht, hij laat Jezus in zijn leven. Door de ontmoeting met Jezus verandert zijn leven
 - ⇒ Ook wij kunnen onze fouten toegeven, het weer goed maken met elkaar, Jezus in ons leven laten
 - *Schort je oordeel op*
 - ⇒ Iedereen maakt fouten, schep dus nieuwe kansen voor elkaar
 - ⇒ Kijk naar de mensen, niet naar de fouten die ze soms maken

ZILL AANVULLEND

SErv5: Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en)

Via ervaringen en belevingen inzien dat gedragingen als mekaar pijn doen, beschuldigen, veroordelen, vechten, iets stuk doen van een ander, pesten ... niet aangenaam zijn voor degene die dit ondergaat en niet bijdragen tot een fijne sfeer in de groep

Bereid zijn met mekaar in interactie te gaan op basis van gelijkwaardigheid en niet in de positie van 'meerdere' of 'mindere' - het onderscheid kunnen maken tussen wat men waarneemt en de oordelen die men uitsprekt - ontdekken dat er een verschil is tussen een feit, een mening, een oordeel en een vooroordeel - inzien dat oordelen de communicatie vaak verbreken omdat de ander zich aangevallen voelt terwijl objectieve waarnemingen de communicatie open houden

IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen

Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven

TOmn1: een mondelinge boodschap verwerken

- Bijbelverhaal Bartimëus: Heer, ontferm U. Door de ontmoeting met Jezus kon Bartimeüs weer zien, zag hij het zitten, werd hij gezien, zag hij met nieuwe ogen.
 - *Bartimëus weet dat hij blind is voor veel dingen*
 - ⇒ Ook wij sluiten soms onze ogen voor onrecht vb als we zien dat iemand gepest wordt, als we zien dat iemand anderen pijn doet
 - *Bartimëus wil het beter doen en roept naar Jezus, hij wil gezien worden door Jezus*
 - ⇒ Ook wij willen het beter doen, willen dat Jezus ons hoort als we Hem roepen, nodig hebben
 - Jezus hoort Bartimëus en vraagt: wat kan ik voor je doen
 - ⇒ Tijdens een gebed hoort Jezus ons
 - ⇒ Wat kan ik voor je doen is een mooie vraag die je kan stellen
 - ⇒ Tijdens de eucharistieviering hoort ook God ons

- Bartimëus voelt zich bevrijd, ziet het weer zitten, weet dat hij gezien wordt en nu ook het goede kan zien

ZILL AANVULLEND
<p>SErv5: Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en)</p> <p><i>Via ervaringen en belevingen inzien dat gedragingen als mekaar pijn doen, beschuldigen, veroordelen, vechten, iets stuk doen van een ander, pesten ... niet aangenaam zijn voor degene die dit ondergaat en niet bijdragen tot een fijne sfeer in de groep</i></p> <p><i>Bereid zijn met mekaar in interactie te gaan op basis van gelijkwaardigheid en niet in de positie van 'meerdere' of 'mindere' - het onderscheid kunnen maken tussen wat men waarneemt en de oordelen die men uitspreekt - ontdekken dat er een verschil is tussen een feit, een mening, een oordeel en een vooroordeel - inzien dat oordelen de communicatie vaak verbreken omdat de ander zich aangevallen voelt terwijl objectieve waarnemingen de communicatie open houden</i></p>
<p>IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen</p> <p><i>Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven</i></p>
<p>TOmn1: een mondelinge boodschap verwerken</p>

- Verhaal van het verloren schaap: beseffen dat die goede herder is zoals mama, papa, vriend(in), juf, meester,... bij hen krijg je altijd nieuwe kansen.
 - Het schaap onttrekt zich aan het toezicht van de herder
 - ⇒ Ook wij muizen er soms stilletjes vanonder, doen dingen waarvan we niet willen dat iemand het ziet
 - Het schaap vindt de weg niet meer terug
 - ⇒ Soms weten we niet hoe we het weer goed moeten maken
 - De herder gaat altijd op zoek naar zijn schaap
 - ⇒ We krijgen telkens weer een nieuwe kans
 - De herder is heel blij als hij zijn schaap terugvindt
 - ⇒ De mensen rondom ons, en ook Jezus zijn telkens weer blij als we het goed maken of op zoek gaan naar wie verloren loopt

ZILL AANVULLEND

IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen

Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven

- Sorry zeggen tegen God:
 - *stilaan beseffen dat we ook bij God tot rust mogen komen, dat Hij ons ook graag ziet met onze mooie en minder mooie kantjes (de 'scherpe' kantjes van een steen), dat Hij er altijd voor ons wil zijn. We mogen Hem alles toevertrouwen: we vertellen waar we spijt van hebben*
 - *Heer, ontferm U over ons*
 - *al deze activiteiten kunnen een opstap zijn naar **de schuldbelijdenis** bij de eerste communie. Kunnen ze die zelf schrijven? Zo wordt de eerste communieviering levensecht!*

ZILL AANVULLEND

IKlg1: Dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

Ontdekken hoe mensen in hun zoeken niet (alleen) zin 'geven', maar ook zin 'ontvangen' - ontdekken hoe levensbeschouwelijke beleving en spiritualiteit, zowel in blije als in moeilijke tijden een gids en een steun kunnen zijn

- Wanneer maak je ruzie?
 - *Via eigen ervaringen en verhalen ontdekken kinderen op welke momenten ze het moeilijker hebben om 'het juiste' te doen. Als :*
 - ⇒ Ze boos zijn (Daantje het vulkaantje, ik ben toch zo boos, het boze boek,)
 - ⇒ Ze moe zijn
 - ⇒ Ze pijn hebben
 - ⇒ Iemand hen pijn doet,

- *Hoe voel je je bij ruzie? (verdrietig, heb zin om iemand pijn te doen, wil me verbergen in een hoekje, wil het vertellen aan iemand, wil alleen zijn op mijn kamer,...)*
 - ⇒ verhaal van Ayla: terwijl we een steentje vasthouden of verwijzen naar een knellend steentje in de schoen, scherpe kanten van een steen (eerst toont ze haar “scherpe” kantjes – dan haar “zachte” kant... de scherpe steen wordt een opbouwsteentje.)
- op weg naar verzoening: Ontdekken hoe ze via lichaamstaal anderen kunnen steunen, troosten, vergeven.
 - *Bij het bidden in de klas krijgt “het weer goed maken” en “spijt hebben van iets” een bijzondere aandacht via een ritueel, een symbool of een gebed*
 - hoe kun bij ruzie een stap zetten naar verzoening? (even afkoelen, raad vragen, ik vertel het aan iemand die ik vertrouw, hand geven, lachen naar iemand, ik doe iets dat de ander plezier doet...)

- op weg naar verzoening: Ontdekken hoe rituelen kunnen helpen om verzoening te vragen en krijgen
 - *ritueel: de spons erover*
 - ⇒ We schrijven de fout op ons whiteboard.(klassikaal of individueel)
 - ⇒ We gaan met de spons over onze fout
 - ⇒ Net zoals ze van het bord wordt afgeveegd, zo verdwijnt ze ook tussen ons
 - ⇒ Alle gereinigde borden staan symbool voor ‘de schone lei’
 - *ritueel: De goedmaaksteentjes*
 - ⇒ we gebruiken de steentjes doorheen het hele jaar bij een ruzie/conflict. Aan het einde gaan de steentje in de rugzak
 - ⇒ verzoeningssteentjes, symbool van “nieuwe kansen krijgen”, opnieuw mogen proberen
 - ⇒ massage: zachte zorg voor elkaar – we geven elkaar een “steen-massage”: wat olie op de arm, met warme kei masseren
 - ⇒ TIP: in de winter: stenen op de verwarming. Na een koude speeltijd een warme steen in de hand- zo kun je je ook “warmen” aan de liefde
 - ⇒ jij bent een kei in...(je steentje bijdragen en iets goeds zeggen van een ander bij een verzoeningssteentje) zo wordt het een **opbouwsteen**, geef zo de kei door
- Wij vragen ook vergeving aan God
 - *Het verhaal van Bartimëus die ziende blind was, wiens ogen door Jezus werden geopend*

LUISTERLIEDJE: VERGEVEN

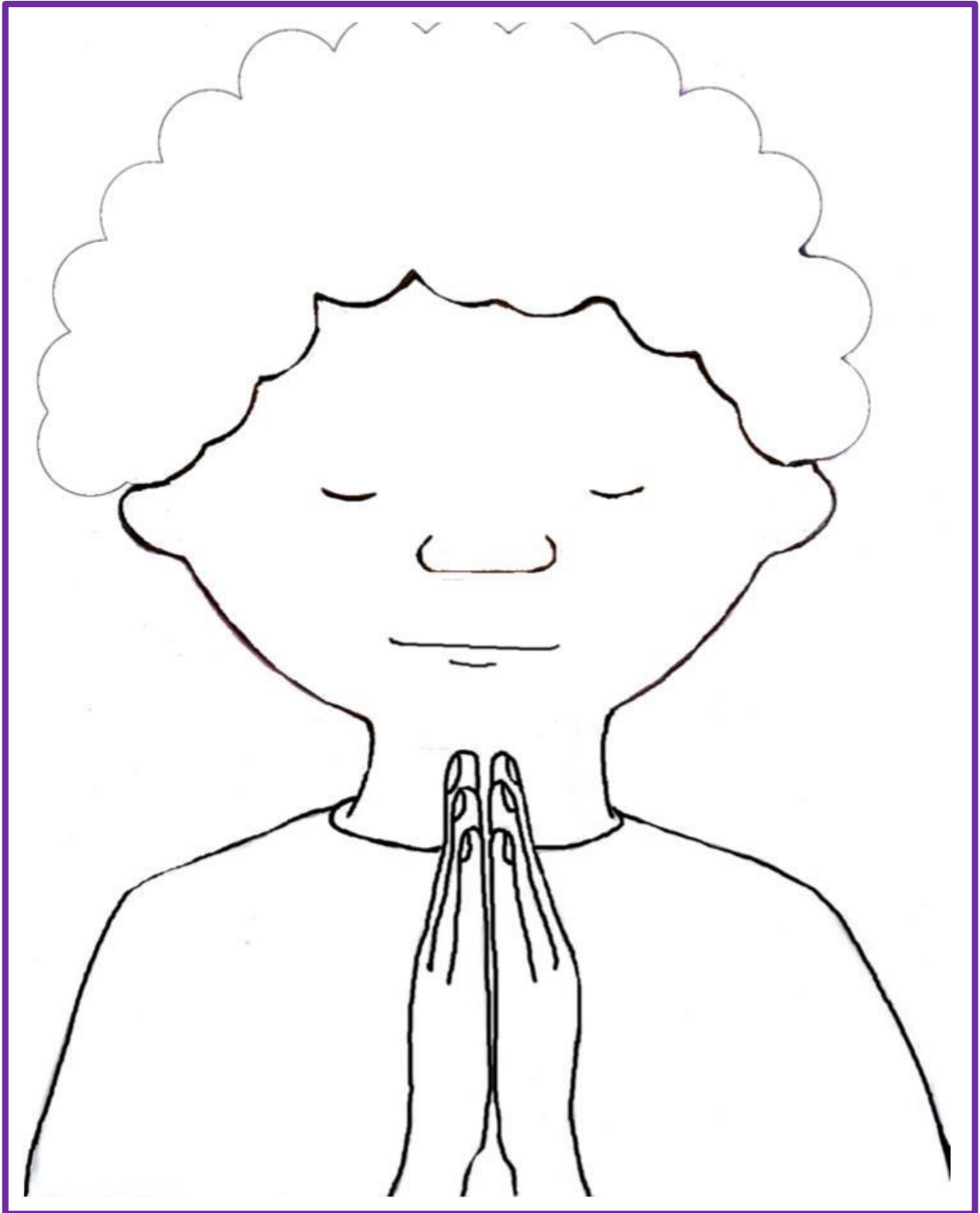
Lydia en Marcel Zimmer: <https://www.youtube.com/watch?v=A0dqfUFyY8U>

Dit lied kan gebruikt worden tijdens het klasritueel bij de spons of de steentjes

LIEDJE BIJ DE SCHULDBELIJDENIS

Goede God ik was niet lief.
 Blijf ik toch je hartendief?
 'k Maakte fouten nu en dan,
 'k hoop dat je vergeven kan!

<https://www.youtube.com/watch?v=aQozwmn2nKg>

Het gebed van Jezus' vrienden:

HET ONZEVADER IK MAAK HET STIL

ONDERWERP: IK HEB EEN LICHAAM MET VEEL MOGELIJKHEDEN

ZILL OVERKOEPELEND

RKvm2: Erop vertrouwen dat er over schijnbaar dode punten heen nieuwe kansen liggen en een nieuw begin maken. Ontdekken wat 'verrijzenis' kan betekenen in het leven van mensen en mogelijk in het eigen leven

Ik heb een lichaam met vele mogelijkheden:

Lichaamstaal bij gebed en meditatie verkennen

RKlg5: Ontdekken en zelf ervaren hoe de diepere kant van het leven wordt beleefd in een waaijer van tekens, rituelen, belevings- en vieringsmomenten

Inzien en mogelijk zelf ervaren hoe mensen samenkomen om samen te vieren, de stilte te beleven, zich te bezinnen, te bidden ...

AANDACHTSPUNTEN EN AARRANGEMENTEN

- Lichaamstaal van biddende mensen verkennen.
 - Aan de hand van foto's en videomateriaal maken de kinderen kennis met verschillende gebedshoudingen en -belevingen

ZILL AANVULLEND

IKlg1: dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

In de christelijke en andere levensbeschouwelijke tradities het denken, voelen en beleven van mensen ontdekken

MZlb1: het eigen lichaam aanvoelen en rekening houden met zijn lichaamsgrenzen en -verhoudingen

MEge3: mediacontent verwerken

ILC AANVULLEND

2. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

3. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

14. De leerling luistert empathisch naar leeftijdsgenoten met een andere levensbeschouwing

- Lichaamstaal in gebed en meditatie

- zelf verschillende houdingen en bewegingen koppelen aan soorten gebed: smeekbede, uiting van vreugde, uiting van verdriet,....

- ⇒ Handen vouwen
- ⇒ Handen aan het hoofd
- ⇒ Handen op het hart
- ⇒ Handen open en laag
- ⇒ Handen open en hoog
- ⇒ Armen open en laag
- ⇒ Knielen
- ⇒ Yoga
- ⇒ Vreugdedans
- ⇒ ...

ZILL AANVULLEND

SEgb1: gevoelens bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in (lichaams)taal uitdrukken

MUva3: (bewegingsexpressie): de technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in dans verfijnen

ILC AANVULLEND

17. De leerling gaat respectvol en open om met de eigenheid van andere levensbeschouwingen.

ONDERWERP: IK VOEL MIJ VANDAAG ZO

ZILL OVERKOEPELEND

RKve1: Contact maken met de eigen binnenkant en zich van daaruit laten inspireren voor de keuzes die men maakt. Verschillende vormen van verstillig, meditatie, (christelijk) gebed en bezinning ontdekken

Ik voel me vandaag zo:

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- Mensen bidden op verschillende plaatsen en op verschillende manieren.
 - *De priester vertelt*
 - *Een ouder vertelt*
 - *Een andersgelovige ouder vertelt hoe hij bidt. Hoe maakt hij het stil? welke houding? tijdens het gebed buigen moslims veel (tapijtje). Op die manier tonen ze hun respect voor God (op internet vind je mooie animatiefilmpjes waarin het bidden wordt uitgelegd, b.v. bij schooltv Beeldbank)*
 - *Om te bidden kun je naar de kerk gaan. Je kunt het ook gewoon thuis doen, of op school, of in de natuur*

ZILL AANVULLEND

SEgb1: Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken

IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen

Zich ervan bewust worden hoe anderen eigen emotionele, persoonlijke, levensbeschouwelijke en religieuze ervaringen en verhalen met zich meedragen

ILC AANVULLEND

14. De leerling luistert empathisch naar leeftijdsgenoten met een andere levensbeschouwing

- **Stilte:** het belangrijkste ingrediënt van een gebed
 - *Het belangrijkste bij een gebed is dat je het stil maakt in je hart. Stilte om even alleen aan God te denken. Ook mensen van andere godsdiensten bidden zo*
 - *Door sommige klanken te zingen kunnen wij rust vinden. Probeer deze klank eens te zingen: Oooooooooo-hmmmmmm.*
(Het is een rustgevende klank uit het Hindoeïsme)
 - *Stil worden bij de klankschaal... bij kaarsje... triangel... in de natuur...en iets of iemand in gedachten meenemen*

- *Dagelijks terugkerend ritueel vanaf de eerste dag: beginnen met kringvorm; daarbinnen: denken aan... danken voor... spijt hebben van...*
- *kinderen aanmoedigen om een eigen rustige plek te vinden, om tijd te maken voor 'rustig worden'*
- *Lichtritueel: stil worden rond een (elektrische) kaars, de kaars doorgeven en kijken naar de lichtjes die op die manier in de ogen van de vriendjes schijnen*
- *Ritueel: stilte-oefening met steentjes. De kinderen zitten rustig in de kring met een steentje in hun handen. Ze sturen veel liefde en kracht naar de persoon aan wie ze denken. Dat doen ze door rustig te ademen. Met elke adem sturen ze een beetje liefde naar die persoon*
- *Stilaan "stil moment" van de dagopening laten uitgroeien tot een vast ritueel en een persoonlijke vorm van bidden, stil worden*
- *Losse babbel met God, geleid door juf, kinderen zeggen stil mee*
- *In de kring biddend vertellen, startend met: Goede God, vandaag wil ik danken/huilen/sorry zeggen voor.... De leraar geeft het voorbeeld, heeft een voorbeeldfunctie*

ZILL AANVULLEND
<p>IVgv1: Zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor: beweging, ..., rust, ...</p> <p><i>Ervaren en inzien hoe momenten van ontspanning doorheen de dag helpen om tot rust te komen - bereid zijn om doorheen de dag voor zichzelf momenten van rust te creëren</i></p>
<p>MZlb3: Bewegingsenergie en spierspanning doseren en tot rust komen</p>

ILC AANVULLEND
<p>1. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.</p>
<p>3. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.</p>

- Jezus trekt zich terug om te bidden
 - *Videofragment uit Jezus van Nazareth (Zeffirelli)*
 - *(deel van het) Verhaal van de verzoeking, de Olijfberg*
 - *Lc.6:12*

○ Mt.4: 1-11

- Gebeden verkennen in de klas: van een losse babbel naar erkende gebeden
 - *Babbelsteen gebruiken*
 - *Gebedenboekje maken met geschreven babbelillustraties door de kinderen*
 - *Gebedskaarten maken, elk mag om de beurt 1 voorlezen*
 - *Maak een gebedenboom (tak met allemaal gebedjes aan)*
 - *Weesgegroet verkennen en samen bidden*
 - *Onzevader verkennen en samen bidden*
 - *Kan een andersgelovig kind een gebed voorbidden? Kan een andersgelovige ouder een gebed voorbidden?*

ZILL AANVULLEND

IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen

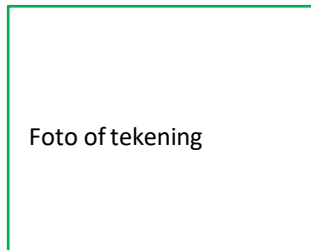
Zich ervan bewust worden hoe anderen eigen emotionele, persoonlijke, levensbeschouwelijke en religieuze ervaringen en verhalen met zich meedragen

ILC AANVULLEND

14. De leerling luistert empathisch naar leeftijdsgenoten met een andere levensbeschouwing.

9. De leerling ontdekt en verwoordt de eigenheid van een levensbeschouwing zoals een bevoorrechte getuige of een relevante vertegenwoordiger van een levensbeschouwing ze voorstelt.

- Mensen bidden op verschillende manieren en plaatsen
 - *Hoe druk jij vreugde, verdriet, spijt uit?*

- Stt...In onze wereld is veel lawaai. Maar stilte doet ons goed.
 - *Hoe kom jij tot rust?*

- *kaarsenhoudertje laten versieren voor een lichtritueel*
- *blokkaarsen versieren om mee te geven in de rugzak*
- Ook Jezus zoekt de stilte op om te kunnen praten met Zijn Vader. Vertel het verhaal aan mama of papa.
- Ritueel in de klas
 - *Kennismaking met de rozenkrans, een gebedssnoer*
 - *Teken allemaal een bloem, schrijf in het hart de naam van een vriendje, maak van alle bloemen samen een mooie 'rozenkrans'*

- Zelf de gebeden voor de communieviering maken (inkeer, voorbede, slotgebed...)
 - *Gebedsvlaggetjes waarbij de gebeden getekend worden. De vlagjes worden op de eerste communie opgehangen in de kerk*
 - *Gebedswijzer maken en lamineren met 'mijn mooiste gebed' of 'nu maak ik het even stil om te praten met God en Jezus' voor in de rugzak*
 - *Andersgelovigen en ongelovigen: een stiltewijzer maken om aan de slaapkamerdeur te hangen: 'nu maak ik het even stil om tot rust te komen': in de rugzak*
-
-
- Wie leerde jou bidden?

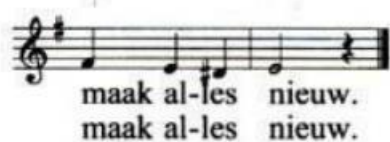
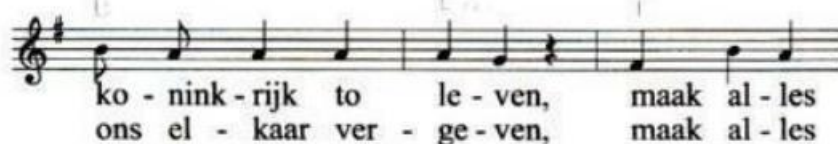
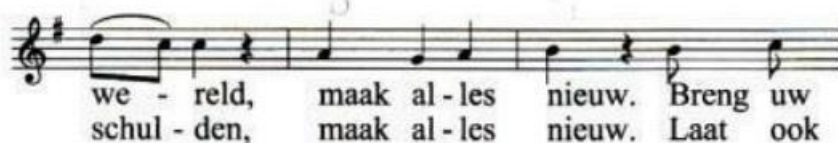
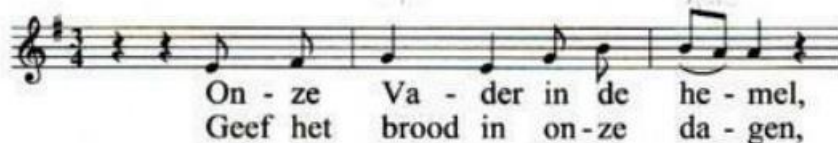
Foto of tekening
-
- Jezus leert ons bidden
 - *kaart van Onzevader zin per zin opkleven/versieren*
 - *Het Onzevader bidden in houdingen en gebaren*

GEBED: ONZEVADER

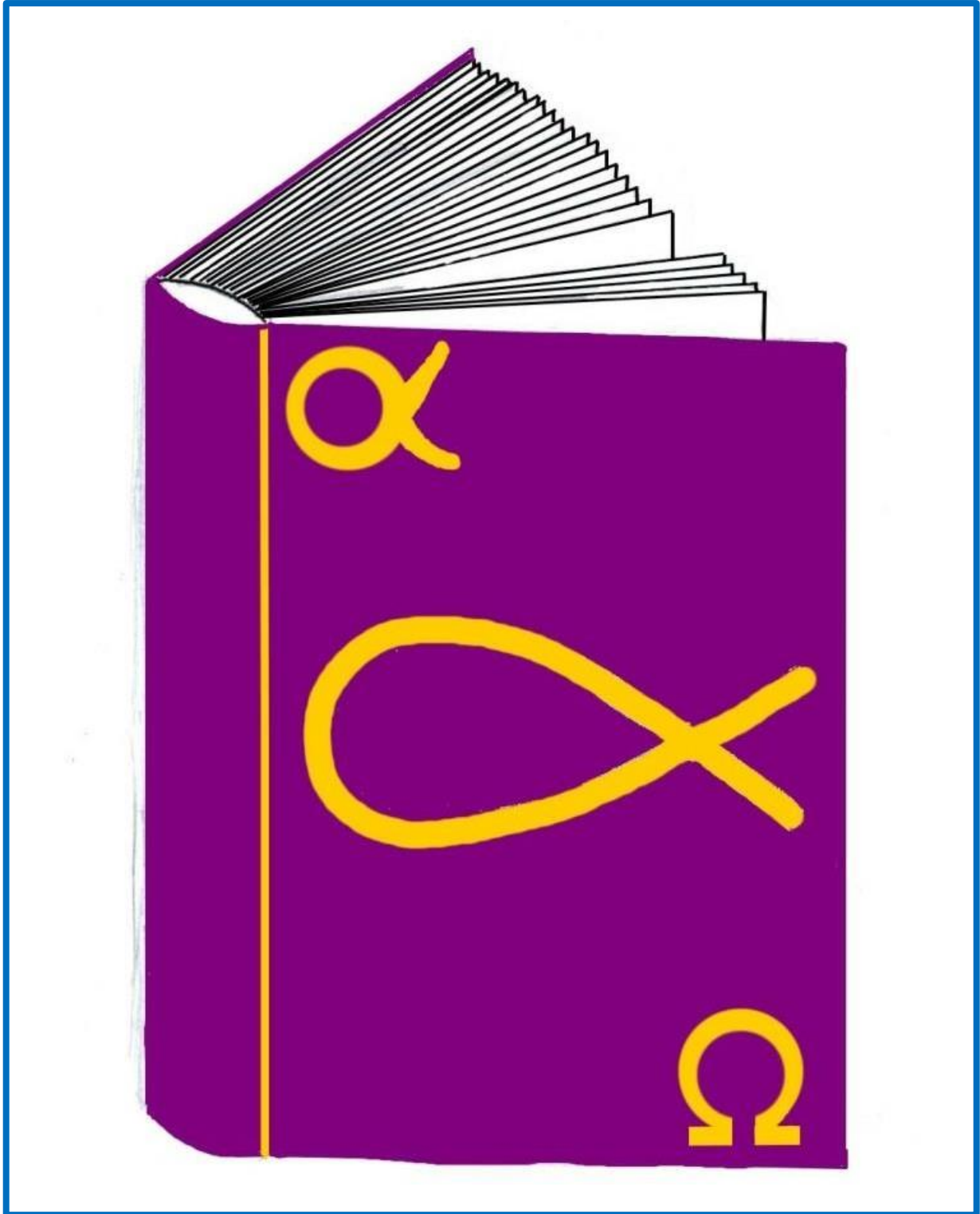
**Onze Vader, die in de hemel zijt,
 uw naam worde geheiligd,
 uw rijk kome,
 uw wil geschiede
 op aarde zoals in de hemel.
 Geef ons heden ons dagelijks brood
 en vergeef ons onze schulden,
 zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren,
 en breng ons niet in beproeving,
 maar verlos ons van het kwade**

Onze vader (Maak alles nieuw)

t: J. Duin / m: J. Stokkermans

Jongerenkoor Contrast
<http://jongerenkoor.zfh.net>

Het boek van Jezus' vrienden:

BIJBELBOEK MIJN LIEVELINGSBOEK

ONDERWERP: JEZUSVERHAAL

ZILL OVERKOEPELEND

RKgs2: Openkomen voor de betekenis(sen) van en zich laten inspireren door Jezusbeelden, godsbeelden, Bijbel - geloofsverhalen en andere levensbeschouwelijke verhalen.

RKlg3: In Bijbelverhalen, geloofsverhalen, geloofsbeelden en rituelen op het spoor komen wat christenen beluisteren als Gods woord voor mensen vandaag. Het eigen verhaal hiermee verbinden

Leerplan pag 48-51: Bijbel: vertellenderwijs

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- Mijn lievelingsboek.
 - *De kinderen brengen hun favoriete boek mee naar de klas en mogen erover vertellen*
 - *Neem een foto van elk boekje apart of van alle boekjes samen om in het werkboekje te kleven*
 - *De leraar heeft een kinderbijbel bij*

ZILL AANVULLEND

SErv4: Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten

In een grote of minder vertrouwde groep over zichzelf vertellen -oogcontact maken met anderen in de groep

TOmn1: een mondelinge boodschap verwerken

Informatie beoordelen (uit oproepen, reclameboodschappen en verhalen uit verschillende media)

- Geloofsboeken
 - Kennen de kinderen geloofsboeken?

- Wie kent de Koran?

القرآن

De Thora?

תורה

הלות ○

- De Veda's?
- Is er een ouder die een (vertaald) stukje kan komen voorlezen? Vertellen?
- leeshoek: allemaal kinderbijbels + Koran voor kinderen + ...

ZILL AANVULLEND
<p>IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen</p> <p><i>Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven</i></p>

ILC AANVULLEND
5. De leerling gaat respectvol en open om met de eigenheid van de eigen levensbeschouwing.
14. De leerling luistert empathisch naar leeftijdsgenoten met een andere levensbeschouwing.

- De Bijbel een centrale plaats geven in de klas
 - Voorzie verschillende kinderbijbels in de klas
 - Werk een Bijbelritueel uit: voor het lezen van een Bijbelverhaal door de leraar:
 - ⇒ Steken wij een kaars aan
 - ⇒ Zitten we in de kring met handen open op de schoot
 - ⇒ Staat de Jezuspop bij de leraar
 - Welke verhalen kennen de kinderen al? Welke herinneren ze zich uit de kleuterschool? Kunnen ze die verhalen nog vertellen?
 - ⇒ De leraar voorziet praatplaten van de verhalen die aan bod komen
 - Welke verhalen kwamen al in het eerste leerjaar aan bod?

- ⇒ Bibliodrama met gekende verhalen
- ⇒ Herhalen van de liederen die bij die verhalen horen
- ⇒ Gesprek of filosoferen over gekende verhalen
- ⇒ De leraar voorziet ook hier praatplaten zodat informatie snel kan opgeroepen worden
- **Vertellen en uitwerken van het evangelieverhaal dat aan bod zal komen in de viering; geef dit verhaal ook een prominente plaats in je communiehoek.**
 - ⇒ **Maak een beeldverhaal of logische volgorde van het verhaal zodat de kinderen het kunnen kleuren, in de juiste volgorde leggen en als boekje samenstellen**
- *Wie wil mag om beurt zijn lievelingsverhaal uit de bijbel of zijn eigen (geloofs)boek vertellen*
- *Klasbijbel in beurtrol meegeven naar huis*

ZILL AANVULLEND
<p>IKlg2: De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen</p> <p><i>Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven</i></p>
<p>MZlb3: Bewegingsenergie en spierspanning doseren en tot rust komen</p>
<p>MUge3: De muzische bouwstenen beleven, herkennen, onderzoeken en hanteren (drama)</p>
<p>MUva2: De technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in beeld, muziek, dans en drama verfijnen</p>
<p>TOsn1: Een schriftelijke boodschap verwerken</p>

- Mijn lievelingsboek

Foto van het
lievelingsboek of
alle boekjes van de
klas

- Geloofsboeken

-kent de Koran
- *De papa van Leest voor uit de Thora*
-

- Centrale plaats voor de Bijbel

Tekening van de
godsdienshoek van
de klas

- Noteer je favoriete (Bijbel)verhaal
 - *Waarom ik dit het mooiste verhaal vind*
- Kleur het verhaal van je eerste communie
 - *Knip het uit, leg in de juiste volgorde en kleef als een boekje voor in het rugzakje*
 - *Andersgelovigen en niet-gelovigen tekenen hun lievelingsverhaal voor in het rugzakje*
- Vertel het verhaal van de Eerste Communie aan je ouders

De tafel van Jezus' vrienden:

HET ALTAAR KOM AAN TAFEL!

ONDERWERP: HET BROOD

ZILL OVERKOEPELEND

RKgs1: Openkomen voor symboliek in het leven van mensen. Symbolen van de christelijke traditie ontdekken en er zich mogelijk mee verbinden.

Brood:

De betekenis van de uitdrukkingen 'broodnodig' en 'brood om van te leven' verkennen

De veelzijdige wijzen ervaren waarop mensen samen maaltijd houden Het sacrament van de eucharistie verkennen als een samenkomen van christenen rond de tafel van Jezus

Zien dat de eerste communie een belangrijk feestelijk gebeuren is

AANDACHTSPUNTEN EN A RRANGEMENTEN

● Wij vieren feest

- *Verjaardagen, kersthapje, solidariteitsmaal op school, ...*
- *Kinderen vertellen over feesten thuis: wie komt? Wat staat op tafel?*
- *Aandacht besteden aan het feestelijk karakter van tafelen: tafelkleed, aankleding, sfeerschepping...*
- *We vieren feest in de klas:*
 - suggesties:*
 - ⇒ *We maken aan het begin van het schooljaar een tafelkleed*
 - ⇒ *We maken aan het begin van de cyclus een altaarkleed*
 - ⇒ *We maken placemats voor in de klas*
 - ⇒ *We maken uitnodigingen, verjaardagskaarten voor elkaar*
 - ⇒ *We stellen een lijst met benodigdheden op: wie brengt wat mee?*
 - ⇒ *We onthalen elkaar gastvrij*
 - *Onze moslimkinderen weten goed hoe mensen gastvrij te onthalen*
 - *Hartelijke begroeting*
 - *Water om de handen en het gezicht te verfrissen*
 - *Geurig bloesemwater*
 - *Hete thee en zoet gebak*
 - *Heel veel tijd om te praten*

ZILL AANVULLEND

OWsa1: Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen op verschillende manieren samenleven en groepen vormen

OWti7: Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken waarom mensen sporen en verhalen uit hun leefwereld, die inzicht geven en herinneren aan een gedeeld verleden, bewaren

- 7-12j ...andere religieuze en historische feesten en gebeurtenissen achterhalen

- Jezus houdt van maaltijd vieren.
 - Vertel enkele verhalen (5 broden en 2 vissen, bruiloft van Kana, Jezus eet met tollenaars en zondaars, laatste avondmaal,...)

ZILL AANVULLEND

IKlg1: dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

In de christelijke en andere levensbeschouwelijke tradities het denken, voelen en beleven van mensen ontdekken

IKlg2: de eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en dialoog te treden met anderen

Ontdekken dat er verschillende zingevingsverhalen, levensbeschouwingen en religies bestaan - er nieuwsgierig naar zijn en ermee in ontmoeting treden - beluisteren hoe mensen in de ontmoeting met anderen de diepere dimensie op het spoor komen - dit mogelijk zelf ook ervaren en beleven en hier uitdrukking aan geven

ILC AANVULLEND

1. De leerling ontdekt en verwoordt de levensbeschouwelijke kenmerken van de eigen ontwikkelende identiteit.

- Feestelijk Brood
 - Welk brood komt op tafel bij een feest?
 - ⇒ Stokbrood
 - ⇒ Verrassingsbrood
 - ⇒ Platbrood (komt in veel culturen terug)
 - Vraag aan de bakker om een vriendenbrood te bakken

ZILL AANVULLEND

IVds5: bewust omgaan met consumeren

Ervaren hoe men met anderen kan delen en wat dit betekent voor zichzelf en de anderen - zich laten inspireren door anderen die met elkaar delen

OWti7: Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken waarom mensen sporen en verhalen uit hun leefwereld, die inzicht geven en herinneren aan een gedeeld verleden, bewaren

- 7-12j ...andere religieuze en historische feesten en gebeurtenissen achterhalen

- Brood=broodnodig
 - Voor veel mensen is brood de basis van hun voedingspatroon. Alle culturen kennen één of andere vorm van brood. Mensen hebben 'brood-nodig' om te overleven. Wat hebben we 'brood-nodig'?

ZILL AANVULLEND

OWna3: Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe mensen voor hun levensbehoeften sterk afhankelijk zijn van de natuur

ILC AANVULLEND

2. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

- Jezus is ook "als brood" voor mensen
 - *Verwijzing naar de eucharistie: bij het breken van het brood sprak Jezus: dit is mijn lichaam*
 - *Wij hebben Jezus nodig in ons leven om ten volle te leven*
 - *kijken naar stukje film/televisiefragment over eucharistie*

ZILL OVERKOEPELEND

RKgs3: Openkomen voor de symboliek, geloofstaal , rituelen en vieringen in het leven van mensen mede op het ritme van het liturgisch jaar en deze mee beleven.

Het verhaal van het Laatste Avondmaal (Lc 22, 14-20) verkennen

AANDACHTSPUNTEN EN ARRANGEMENTEN

- de (eucharistie)viering
 - *Wie is al een keer naar een eucharistie geweest? Wat gebeurde daar?*
 - *Wat vond je daar (niet) leuk?*
 - *Welke anders-gelovige kinderen gingen al naar een gebedsdienst? Wat gebeurde daar?*

ZILL AANVULLEND

IKgl1: dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei

In de christelijke en andere levensbeschouwelijke tradities het denken, voelen en beleven van mensen ontdekken

IKgl2: de eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en dialoog te treden met anderen

zich bewust worden van het feit dat men niet mee hoeft te gaan in de geconstrueerde werkelijkheid van anderen

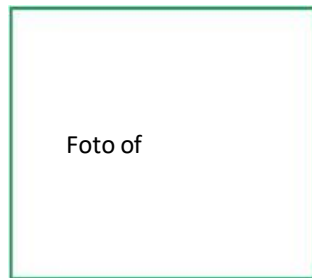
ILC AANVULLEND

3. De leerling ontdekt en verwoordt de interne pluraliteit van de levensbeschouwing waarin hij/zij les volgt.

- we houden samen maaltijd in de klas!
 - *Placemat maken voor het klasfeest en de zondag (op stevig A3-papier, indien mogelijk lamineren zodat het ook mee kan naar huis) voor in het rugzakje*
 - ⇒ *Takenlijstje opstellen en taken verdelen.*
 - *Uitnodiging versieren en aan een klasvriendje geven: met wie zit jij liefst aan tafel? (zorg dat elk kind een uitnodiging krijgt)*

- *Wat vind jij het allerlekkerst? Kan je het recept vinden? Teken?*
- *Foto van het altaarkleed*

- Jezus viert feest
 - *Keuze uit 3 feestverhalen:*
 - ⇒ De bruiloft van Kana
 - ⇒ De parabel van het feest
 - ⇒ Het laatste avondmaal
 - *Welk verhaal kies je?*
 - *Schilderij van Willy Fries (Das Grosse Gastmahl)*
 - ⇒ Welk verhaal herken je?
- Feestelijk Brood
 - *Recept voor brood*
 - ⇒ Maak samen met de kinderen brooddeeg op een grote bakplaat, kerf het in zodat het gemakkelijk breekt en bak je eigen vriendenbrood

- *Een broodvlecht*

- ⇒ Maak samen met de kinderen speeldeeg, laat hen een grote vlecht maken, bak en versier samen als altaardecoratie

- Jezus is als brood

--	--	--	--

- *Zet de stappen van de eucharistie in de juiste volgorde*

LIED: KOM AAN TAFEL

<https://www.youtube.com/watch?v=jKw4yfj9h0Y>